

מאור הזית

דברי תורה משלחן מערכת מכון עלה זית

יד | שבת קודש פרשת נצבים - ראש השנה | כ"ז אלול תשפ"ה

מאור היחיד כל אחד נתבע לפי כוחותיו

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם וגו' טפכם נשיכם וגרר וגו' מחוטב עציץ עד שואב מימך (דברים ל, ט-י).

ידועה הקושיא, מפני מה הוצרך הפסוק לפרט את כל בני ישראל, מגדוליהם ועד המון העם, ואף את המון העם פירט הכתוב למיניהם, מחוטב עציץ ועד שואב מימך, הלא כבר נאמר בתחילת הפסוק "אתם נצבים היום כולכם", ולכל בני ישראל כאחד אמר כן משה רבינו, וכולם ממש נכללו בזה, ולמה לי עוד להאריך ולפרט את כולם.

הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל (בספר והגדת) מבאר בזה ביאור נפלא, שהפסוק בא ללמדנו יסוד חשוב, כיצד צריך האדם להביט על עצמו, על יכולותיו ועל תפקידו, ובפרט בהתקרב הימים הנוראים [כידוע שבהרבה ספרים דרשו פסוק זה על ראש השנה, על פי דברי הזוה"ק (ח"ג רלא, א) שבכל מקום שנאמר "היום" הוא ראש השנה]. כי פעמים רבות חושב האדם לעצמו, מי אני ומה אני שאתפלל בכוונה ובהתעוררות ואעסוק בלימוד התורה בשקידה, ומה כוחי לשוב בתשובה ולתקן את דרכי. האדם מביט סביבותיו ורואה אנשים גדולים במעלה, עם כשרונות ברוכים ולבבות פתוחים ומרגישים, וחושב לעצמו שהוא בכשרונותיו הפחותים לא יוכל להתעלות בתורה ועבודת ה'. וביותר מצוי הדבר אצל אלו שכבר

יצאו מכותלי בית המדרש, וטרודים בעסקיהם על המחיה ועל הכלכלה, שפעמים רבות חולפת מחשבה בראשם "כשהיינו בישיבה היה האלול כהלכתו, אבל כהיום, שאנו טרודים כל כך בעסקי היום יום, היכן אנחנו והיכן האלול וכל ההתעלות של הימים הנוראים".

אבל באמת טעות גדולה בידם, כי אין הקב"ה דורש מהאדם להיות בדרגתו של חברו, ואין רצונו אלא שכל אחד יעבדהו כפי יכולתו ומצבו, ויעשה את כל מה שבידו לעשות באותו הזמן ואותו המצב, כדי להתעלות ולהתקרב אליו. ויש שזימן להם הקב"ה שיעסקו בחיי שעה, ואף הם זוכים לקיים מצות "והגית בו יומם ולילה" על ידי לימוד פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית (מנחות צט, ב), ואף כי אחרים זכו לקיים מצוה זו כפשוטו, ולשקוד בכל עת על דלתות התורה, אין בכך כדי להרפות את ידי העוסקים למחייתם מלקיים את רצון ה', ולעמוד בתפקידם לקבוע עתים לתורה בכל תוקף. ואלו כאלו שייכים לכל עבודת ימי האלול והימים הנוראים, ולקבלת עול מלכותו יתברך בשלימות.

ולכן פירט הכתוב את כל מיני בני האדם וכל חילוקי המדרגות שבעם ישראל, כדי ללמדנו שכל אחד ואחד נצב בפני עצמו, ואין תובעים מהאחד לפי מה שיכול חברו לעשות, אלא לא ראי זה כראי זה, ודורשים מכל אחד שיעשה כל מה שהוא יכול לפי כוחותיו ומצבו, ועל ידי זה יזכו כולם להיות נצבים "לפני ה' אלקיכם", להתקרב אליו ולהתדבק בו כראוי.

מאור ההצלחה

חשיבותה של כל התקדמות

פעם נכנס ר"מ בישיבה אל הגאון הסטייפלר זצ"ל יחד עם תלמידו, בכדי להתייעץ עמו בדבר רצונו של הבחור לעזוב את בית המדרש ולעבור למסגרת אחרת. הר"מ טען כי הבחור חלש בכשרונותיו ואינו רואה ברכה בלימודו, ועל כן יש להצדיק את רצונו לעזוב את ספסלי בית המדרש, שהרי אמרו חז"ל (חולין כד, א) שכל תלמיד שלא ראה סימן יפה במשנתו חמש שנים שוב אינו רואה. הסטייפלר שמע את הדברים, והשיב את הבחור למולו, ופנה אליו בשאלה, "אמור לי יקירי, באיזה שיעור אתה?".

הבחור השיב שהוא בשיעור ג'. הוסיף הסטייפלר לשאול, "כשנכנסת לישיבה, כבר ידעת ללמוד ולהבין משנה?". השיב הבחור, "בטח!". חזר הסטייפלר ושאל, "ועמוד גמרא גם כן כבר ידעת ללמוד?". על כך השיב הבחור בשלילה. "והיום כן ביכולתך ללמוד עמוד גמרא?" שאלו הסטייפלר, והבחור השיב, שאמנם גמרא יש ביכולתו ללמוד ולהבין, אבל בלימוד התוספות הוא מתקשה. הוא רואה כי חבריו כולם מבינים, והוא אינו מצליח להבין את דבריהם הקדושים כלל. צעק הסטייפלר באש קודש, "עזוב את כולם! כמה דפי גמרא זכית כבר ללמוד בלי תוספות?". תשובתו של הבחור היתה, שכבר למד דפי גמרא רבים. פנה הסטייפלר אל הר"מ בפליאה ואמר, "הלזה קוראים שאינו רואה סימן ברכה?", ושוב פנה אל הבחור בהתרגשות ואמר לו, "עשיר גדול אתה, שהרי כל עמוד גמרא הוא אוצר. המשך ללמוד וכך תדע את הש"ס כולו".

וכך היה הסטייפלר אומר תמיד להגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, "כשתדרשו רבים, תאמרו ותחזרו ותאמרו, שכל גמרא וכל תוספות שמוסיף האדם ללמוד, הרי זו הצלחה שאין לשער ואין לתאר. כל ידיעה בתורה היא מרגלית, וערכה לא יסולא בפז".

רבי יעקב ישראל קניבסקי

(הסטייפלר) זצ"ל (1899-

1985)

נולד בשנת תרנ"ט בעיירה טאשאן לאביו רבי חיים פרץ ולאמו ברכה, ונקרא על שמו של רבי יעקב ישראל טברסקי זצ"ל מצ'רקס, בנו השלישי של המגיד מצ'רנוביל זצ"ל. לאחר פטירת אביו עבר להורונסטייפל, ועל

המשך בעמוד 2

מאור החדוה Arise!

למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים.. הוריקו פניהם, ואמרו מי יכול לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם "אתם נצבים היום", הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה. (רש"י ריש פרשת נצבים)

Ezra Hasofer instituted the reading of *Parshas Ki Savo* before Rosh Hashanah to symbolize that the year and its curses should come to an end, and the new year should begin with its blessings. However, why didn't Ezra schedule *Ki Savo* for the week immediately preceding Rosh Hashanah? *Tosafos* explain that it is necessary to have a break between the curses and the new year. On the surface, any buffer between the *tochecha* and Rosh Hashanah would do the trick. But perhaps *Netzavim* is just the right message for the break between *Ki Savo* and Rosh Hashanah.

The *kelalos* invoked great feelings in the Bnei Yisrael. Rashi says that *Ki Savo* caused a sense of hopelessness. Who can withstand this? *Nitzavim* follows with a message of encouragement: Yes, you can withstand this!

During the days of *selichos* the constant refrain is "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך" or "ראה עמידתנו דלים ורקים." Despondency, hopelessness, and helplessness. But immediately before Rosh Hashanah we take courage and find bitachon that we can withstand it. As the Tur (OC 581) says, we eat and drink and are happy on Rosh Hashanah

because we know that Hashem will miraculously save us. Right before Rosh Hashanah we buffer the *kelalos*, the *horiku pneihem*, with *Atem Nitzavim*.

This exact internal dialogue is expressed by Ezra himself. When the Torah was read to the Bnei Yisrael who returned from *galus*, they all cried upon hearing the *krias haTorah*, and Ezra together with Nechemiah comforted them, saying "Do not mourn and do not cry... go out and eat rich foods and drink sweet beverages, and send portions to those who have nothing prepared and do not be upset. Hashem's delight is your source of strength." After the sense of hopelessness from the *krias haTorah*, they were encouraged to stand up and find courage.

A key message was "*ve'al taatzvu*," do not be upset. Rav Yisrael Salanter famously chided someone during the *Yamim Noraim* that he cannot walk around with a stern look on his face, causing others feelings of discomfort. "They are not responsible for your fear of judgement," Rav Yisrael declared. "*ve'al taatzvu*."

If this is what Rav Yisrael said to someone who was internalizing the austerity of this awesome time, how much more should we be careful not to walk around sour for less than noble reasons. People who are just plain moody or begrudge others and wear it on their faces should take to heart the message of the Navi – היא חדות ה' היא – ולא תעצבו כי חדות ה' היא – מעוזכם!

מאור שי"ח

Towards the end of the Rosh Yeshiva's life, there was a Yom Tov when only a very small crowd remained in Lakewood. Two days before Yom Tov, the Rosh Yeshiva called in Rabbi Mordechai Mandelbaum and handed him a stack of checks, asking him to distribute them to the yungeleit who were staying in yeshiva for Yom Tov. At that time, the standard kollel check was about \$40 a week, and some months there wasn't even a check at all. But these checks... these were \$800 each.

Rabbi Mandelbaum looked at the Rosh Yeshiva and said, "That's a lot of money."

The Rosh Yeshiva responded with a smile, "Why shouldn't a Kollel wife buy herself a new dress for Yom Tov?"

המשך מעמוד 1 שמה נתפרסם בכינויו "הסטייפלר". למד בישיבת נובהרדוק, ולאחר מכן נשא את פעשא מרים קרליץ, אחותו של הגאון החזון איש זצ"ל, ועמד עמו בקשר הדוק. בשנת תרצ"ד עלה לארץ ישראל, התישב בבני ברק ועמד בראש ישיבת "בית יוסף נובהרדוק". בהמשך היה מגדולי ומנהיגי הציבור החרדי. חיבר את סדרת הספרים "קהילות יעקב" על הש"ס, וכן את הספרים "שערי תבונה", "ברכת פרץ" ו"חיי עולם". נפטר בכ"ג באב תשמ"ה. ונקבר סמוך לגיסו החזון איש.

רבי יעקב יצחק (ר' יענק'לה) גלינסקי זצ"ל (1921-2014)

נולד בשנת תרפ"א בקריניקי שבפולין ולמד בישיבת נובהרדוק שבביאליסטוק. במהלך מלחמת העולם השנייה הוגלה לסיביר, שם סבל מתלאות קשות, ובהמשך שהה בטשקנט ושימש בה כמלמד. לאחר המלחמה נשא את הרבנית צביה, בת רבי חיים בנימין הלוי ברוד, מחסידי ברסלב. בשנת תש"ט עלה לארץ ישראל והתיישב בבני ברק. היה מקורב לגאונים החזון איש והסטייפלר זכר צדיקים לברכה. עמד בראשות כמה וכמה ישיבות, בהן גם ישיבת נובהרדוק-חדרה. פעל רבות

למען יהדותם של עולי תימן, כמו כן גם הקים את רשת הכוללים "מרגניתא דאברהם". נודע כדרשן בחסד עליון, והיה משלב בדרשותיו מוסר, סיפורי חיים ומשלים. מדרשותיו נתחברו סדרת הספרים "הגדת" וסדרת הספרים "להגיד". נפטר בשנת תשע"ד ונקבר בבני ברק.